

امتحان زیر نور ماه

سیدرضا میرقاسمی

دبیر دین و زندگی منطقه دو تهران

گروه‌های تعیین شده با هم می‌نشینید و سؤالات آزمون مطرح می‌شود و به مدت ۴۵ دقیقه در مورد سؤالات و آزمون با هم گفت‌وگو می‌کنید. بعد از آن و پس از ده دقیقه استراحت، هر کس به صورت انفرادی می‌نشیند و به برگه اصلی امتحان پاسخ می‌دهد.»

اکثر بچه‌ها با خوشحالی به هم نگاه کردند. همه می‌گفتند اینکه کاری ندارد! به هر حال نمایش فیلم شروع شد و من فکر می‌کنم با دقت‌ترین تماشای فیلم در کل عمرم را انجام دادم. می‌دانستم که باید محتوای درس را از رفتار و کردار شخصیت‌های فیلم استخراج می‌کردم. همه بچه‌ها همین‌گونه بودند و با دقت فیلم را تماشا کردند.

نوبت به توضیح در مورد سؤالات رسید. پایه اصلی کتاب‌های دین و زندگی آن سال‌ها آیات قرآن بود؛ یعنی، تقریباً محتوای اصلی هر درس را آیات آن تشکیل می‌داد. حالا ما باید مصادیق هر کدام از آیات را در رفتار شخصیت‌ها و وقایع فیلم پیدا می‌کردیم و دلیل انتخاب خود را توضیح

..... جسته و گریخته از بچه‌های سال بالایی شنیده بودم که امتحان دین و زندگی خاص و متفاوت با بقیه امتحانات است. به شوخی می‌گفتند: «بدبخت می‌شوید. آن قدر طول می‌کشد که مدرسه در بین آزمون از شما پذیرایی می‌کند. امتحان چهار ساعته است. صبح که می‌روید، ظهر از جلسه بیرون می‌آیید. ضمناً فیلم هم باید ببینید!»

هم جالب بود و هم عجیب. راستش کمی هم دلهره‌آور، اما هیچ وقت فرصت نشد بپرسم دقیقاً چه اتفاقی در این آزمون می‌افتد.

تا اینکه روز قبل از آزمون فرا رسید و تذکرات لازم داده شد: «برای فردا کتاب درسی‌تان را در جلسه امتحان بیاورید؛ حتماً وضو داشته باشید. ضمناً به خانواده‌تان بگویید که امتحان تا ظهر طول می‌کشد و دیرتر به خانه می‌روید.»

در ساعت آزمون، به جای جلسه امتحان به سالن نمازخانه مدرسه رفتیم. ابتدا دبیرمان روال امتحان را برایمان توضیح داد: «اول با هم فیلم سینمایی زیر نور ماه را با دقت می‌بینیم. بعد، در

تلنگرهای ارزشیابی

اگر فرهنگ کلاس و رفتار معلم به گونه‌ای باشد که به دانش‌آموزان این اطمینان خاطر را بدهد که شناخت مشکلات و اصلاح آن فقط برای رشد و بهبود یادگیری تک‌تک آنان است، دانش‌آموزان بدون نگرانی مشکلات خود را بیان می‌کنند و به یقین، از بازخوردها استفاده کرده و برای رفع ضعف‌های خود برنامه‌ریزی می‌کنند. در طولانی‌مدت و در چنین فضای آموزشی، دانش‌آموزان به استانداردها و موفقیت‌های بالاتر از حد انتظار می‌رسند. موفقیت‌هایی که ممکن است در مورد دانش‌آموزان نمره بیست کلاس‌های عادی هم اتفاق نیفتد. فراموش نباید کرد که دانش‌آموز باید فرصت استفاده از بازخوردی را که به او داده می‌شود، پیدا کند.

من فکر می‌کنم
با دقت‌ترین
تماشای فیلم در
کل عمرم را انجام
دادم. می‌دانستم
که باید محتوای
درس را از
رفتار و کردار
شخصیت‌های
فیلم استخراج
می‌کردم. همه
بچه‌ها همین‌گونه
بودند و با دقت
فیلم را تماشا
کردند

مقابل هر آیه، صحنه‌ای از فیلم را می‌نوشتیم و در ادامه توضیح می‌دادیم که سکانس انتخاب شده چه ارتباطی با پیام آن آیه دارد. معیارهای ارزیابی هم در ابتدای برگه مشخص شده بودند. مهم‌ترین نکته، استدلال قوی در زمینه این انتخاب بود (طبیعتاً ما در ابتدا باید برداشتمان را از آیه بیان می‌کردیم). البته در کنار آن، خوش‌خطی، مرتب‌نویسی، رعایت دستور فارسی و صحیح‌نویسی نیز به‌عنوان معیارهای جانبی و حداقلی مطرح شده بودند. نکته جالب این بود که آزمون انفرادی بود ولی ما اجازه داشتیم در صورت نیاز یا فراموش کردن یک نکته، به دوست و هم‌گروهی‌مان مراجعه کنیم و پس از بحثی کوتاه به جای خودمان برگردیم.

پایان امتحان آغاز یک پذیرایی دیگر بود و آغاز گفت‌وگوهای غیررسمی گروهی ما در مورد استدلال‌ها و انتخاب‌هایمان و البته ویژگی‌های این امتحان عجیب و غریب!

می‌دادیم.

زمان مباحثه گروهی فرا رسید و بچه‌ها در قالب گروه‌های تعیین شده نشستند. بعد از شروع گفت‌وگوها، یک لحظه سرم را بلند کردم. همه با شدت و حرارت مشغول صحبت بودند؛ آیات درس را به هم نشان می‌دادند و با هم جروب‌بحث می‌کردند. این قسمت آزمون هم مانند قبل مراقب نمی‌خواست؛ فقط دبیر در گوشه‌ای نشسته بود و در صورت نیاز، گروه‌هایی را که به او مراجعه می‌کردند راهنمایی می‌کرد. البته گاهی فقط تذکر کوچکی مبنی بر آهسته صحبت کردن به آن‌ها می‌داد. چند گروه از بچه‌ها تقاضا کردند که بحثشان را در فضایی غیر از نمازخانه مدرسه ادامه دهند. اجازه صادر شد. گروه بغل دستی ما تصمیم گرفته بود به مرکز رایانه برود تا بتواند از آنجا هم کمک بگیرد. البته قرار شد همه برای زنگ تفریح برگردند. عجب زنگ تفریحی شد! بحث‌ها با عجله همراه با پذیرایی و صرف چای و کیک انجام می‌گرفت. ناگفته نماند که در این مرحله اجازه یادداشت‌برداری هم داشتیم ولی فرصت ما به قدری بود که فقط می‌توانستیم نکات کلیدی را برای جلوگیری از فراموشی یادداشت کنیم. بالاخره، زمان بخش انفرادی آزمون فرا رسید. برگه آزمون شامل جدولی بود که در یک سمت آن آیات به عربی نوشته شده بود. ما باید در

